

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiljtjeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délelben	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek			

A radikális-klub ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 2.

A radikális képviselői klub tegnap délután 5 órakor ülésre jött össze, amelyen Jovanovity Ljuba nagy beszédet mondott. Őszintén kívánja, hogy Timotievity kormányalakítási kísérletei sikerrel járjanak és hogy a klub segítse elő a koncentrációs kormány megalakítását. Az ülésről kommuniké adtak ki, amely szerint egy öttagú bizottságot választottak, amely kidolgozza a meg egyezésre vonatkozó javaslatot.

A mai nap folyamán Timotievity újra találkozik a radikális-párti vezetőkkel, akik megadják a klub végleges választását a koncentrációs való részvételre vonatkozólag.

Tegnap este 8 órakor Timotievity kihallgatásra jelentkezett öfelségénél, akinek jelentést tett tárgyalásairól.

Az angol választások után

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, nov. 2.

Mac Donald a választások eredményével foglalkozva kijelentette, hogy a munkás-párt nagyon meg van elégedve a választások eredményével.

A Labour-party annyi szavazatot szedett össze, amelyről egy évvel ezelőtt álmodni sem mert. Hogy nem ennek a szavazataránynak megfelelő a parlamenti képviselők, az tisztán az angol választási rendszer elavultságának tudható be. A munkáspárt büszke erre a választási eredményre.

Baldwin választóihoz táviratot intézett, amelyben kijelenti, hogy a választások igazolják az angol közönség józanságába vetett hitét.

A lapok megállapítása szerint a munkás-párt vereségének oka egyrészt az orosz kérdés, másrészt a munkanélküliek olcsóbb élelmiszerének beigérése volt, a melyet a kormány nem tudott teljesíteni.

A liberális lapok biznak a liberalizmus feltámadásában, dacára az őket ért megsemmisítő vereségnek.

A becskerek lakók tiltakozó gyűlése. A becskerek lakók szövetsége tegnap délelőtt tíz órakor tiltakozó gyűlést tartott a Kaszinó kerthelyiségében. A gyűlés szónokai szót emeltek az ellen, hogy az egyesület bármilyen politikával hozzák kapcsolatba s ilyen szempontból nézzék működését. Csaplja Kázmér szerbül, Hermál József magyarul és Klinger Hugó németül beszélt a szépszámu hallgatóságához.

Mára várható a koncentrációs kormány megalakulása.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 3.

A tegnapi nap eseményei a politikai helyzetet közelebb hozták a tisztázáshoz, úgy, hogy a mai nap folyamán valószínűleg megalakul a koncentrációs kormány.

A klerikális-klub pénteki, valamint a muzulmán-klub szombati válasza után Timotievity Koszta dezinált miniszterelnök tegnap a radikális-klubtól is választ kapott. Egy másik nagyjelentőségű esemény is történt még tegnap, amely a parlamenti blokk további sorsára nézve is sorsdöntő lesz.

Radics Szeptán ugyanis a horvát képviselői klub szombati ülésén tartott beszédében újból kikelt a beogradi politikások ellen, a beszédében azonban nemcsak a szerbek politikáját támadta, hanem az uralkodó ellen is bántó kifejezéseket használt. A szűkebb blokk vezetői Davidovity Ljuba, dr. Korosec és dr. Spahó, valamint Petrovity Nasztáz a délelőtti folyamán a miniszterelnökségen hosszabb konferenciát tartottak, amelyen megvitatták a helyzetet, foglalkoztak Radics legutóbbi beszédével, amely a beogradi politikai körökben nagy zavart támasztott. Hogy pontosabban meg tudják, mi célja volt Radicsnak ezzel a beszéddel, hogy az szakítást jelent-e a blokkal vagy nem, erről a tanácskozásról a következő táviratot küldték Radicsnak:

Nagyatádi Szabó István meghalt.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 2.

A magyar belpolitikai életnek nagy eseménye van. Nagyatádi Szabó István volt földművelésügyi miniszter szombaton délután egy órakor Erdősokonyán szívszélhűtésben meghalt.

Nagyatádi Szabó István nevéhez fűződik egyedül ugyszólván a háboru utáni Magyarország történetének ama része, amely nem a nyilvánosság előtt zajlik le, de amely a tulajdonképpeni igazi, fontos történetet jelenti.

Nagyatádi még Tisza István ideje alatt tűnt föl a parlamentben, a melynek hallgató, csendes tagja volt, de paraszti természetének szívszélhűtését, céltudatos munkáját már akkor sem nem lehetett félvállról venni. Félelmetes hatalom volt a parlamentben ez a paraszteszmás

„Radics Szeptán urnak, Zágreb A horvát paraszt-párt tegnapi klubülésén mondott beszéde, amelyet a Politika és a Vreme közölték, azt jelentik-e, hogy pártja szakít a szélesebb parlamenti blokkal? Erre kérjük mielőbbi választát.”

A táviratot Davidovity, Korosec, Spahó és Petrovity Nasztáz írták alá.

Radics válasza erre a táviratra a tegnapi nap folyamán sem érkezett meg Beogradba, de Bacsinics képviselő, aki a horvát képviselők közül egyedül van Beogradban, kijelentette a blokk vezetőinek, hogy Radics beszédét tévesen állították be és magyarázzák.

Timotievity dezinált miniszterelnök egyébként a tegnapi nap folyamán hosszabban konferált a blokk vezetőivel és a radikális párti vezetőkkel. Jurisity Márkó, a radikális-klub elnöke — miután Pasity betegsége miatt még nem jelenhetett meg ezeken a tanácskozásokon — Pasity lakására ment és közölte a pártvezérrel Timotievitynek a horvát meg egyezésre vonatkozó nézetét. Pasity kijelentette, hogy nincs ellenetése Timotievity tervezete ellen, de úgy találja, hogy a szélesebb blokk mostani politikáját meg kellene változtatni. Pasity szerint a megalakítandó kormányban nem szabad hogy helyet foglaljon egyetlen vezetőpolitikus sem.

képviselő, mert az egész ország kisgazda társadalmát képviselte. A magyar parlamentben az előtt Makray Zsigmond képviselő jelentette a kisparasztot. De ez a Makray egy Borsszem Jankó-beli kisgazda figura volt. Egy operette-paraszt! Ezzel szemben Nagyatádi Szabó alakjával az őseréjü parasztember megszemélyesítője jelent meg a magyar politikai élet küzdőterén. Ugy lehet mondani Achim András jogtűdója volt. Nem olyan vad, féktelen mint Achim, de céltudatos, esőkönnyös és főleg hidegfejű ember, akit nem hoznak ki sodrából a politikai machinációk.

Nagyatádi képviselte a parlamentben Magyarország földmunkás népét. És ez a hatalmas tömeg, a mely a háta mögött állott, volt a háboru óta a kormányok életének halálának egyedüli faktora. Ő nélküle egy kormány sem lehetett életképes, éppen azért kormányok jöttek-mentek, de nagyatádi Szabót senkisémm tudta nélkülözni.

Néhány héttel ezelőtt mondott volt le tárcájáról, hogy az ismere-

tes Eskütt botrányban, amelybe belekeverték nevét, szabadon védekezhessék a bíróság előtt. Lemondásakor a legmagasabb polgári kitüntetést nyerte el és annak biztosítását, hogy tárcáját nem töltik be, miután nélküle nem tudják elképzelni a kisgazdák viszonyát a kormányhoz.

A magyar belpolitika most Nagyatádi Szabó halálával egy nagyon fontos új állomás elé érkezett.

Cigánypárba j folyt a becskerek határban.

Tisztázták a patrónusnapi gyilkosság lefolyását.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, nov. 3.

Részletesen foglalkozott a „Torontál” a becskerek cigánysoron történt halálos végű verekezésével, amelynek áldozatát pénteken temették el.

A boncolás sok érdekes és értékes adatot szolgáltatott a további nyomozáshoz, nagyfontosságú kérdéseket döntöttek meg a tanukihallgatások is, úgy hogy a tegnapi még homályosnak látszó bűnügyet mára minden részletében tisztázni sikerült.

Megállapították, hogy a patrónusnapi ünnepeket Vukasin Péra házában ülték meg, ahová a sorlakossága és számos bejegyzetidjuradji vendég is eljött. Este 7 óra tájban Jovanovity Zsiva és néhány barátja az elfogyasztott italok hatása alatt duhajkodni kezdett. Radu Misa, aki békés ember hírében állott, hogy kikerülje az esetleges veszekedést, feleségével együtt hazament. Alig egy óra mulva Jovanovity is távozott, de rövidesen visszatért kaszával felfegyverkezve. Előbb Radu lakásán zörgött be, majd betörve az ablakot párbajra hívta ki, utána ugyanazt tette Vukasinéknál is. Radu Misa fegyvertelenül, Vukasin azonban vasvillával felfegyverkezve sietett a párbaj színhelyére. Előbb Vukasin szálott szembe, alig kezdett be azonban a támadásba, ütést kapott ellenfelétől a fejére. Ettől ugylátszik kedvét veszítette s most már a gyengébb ellenség, Radu Misa felé fordult offenzíve és a kaszával teljes erőből a fejére sújtott. A szerencsétlen Radu koponyacsonttörést és súlyos természetű agysérülést szenvedett, amibe két nappal utóbb belehalt. Jovanovityt a kórházba szállították, mivel azonban sebe beheggedt, átadták a rendőrségnek.

Jovanovity Zsivat tegnap részletesen kihallgatta Gavriov alkaptány. Vallomásaiban részletesen elmondja a gyilkosság lefolyását és nem tagadja bűnösségét.

A súlyos bűnnel terhelt Jovanovityt tegnap átkísérték az ügyészség fogházába.

Kivégezték a cukorgyári gyilkosság egyik tettesét.

Kihirdetik Szakula Vásza halálos ítéletét. — A halálraítelt a siralomházban. — A végső órák. — Az ítélet végrehajtása.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 3.

A július már bucsuzóban volt 1921-ben, mikor megismerkedtünk Szakula Vászával. A cukorgyári kettős rablógyilkosság tettesének emlegette egy szűkszavú jelentés, mely Szárcsáról, a közeli német-román faluból érkezett. Másnap reggel, még csak ébredőben volt a nagy falu, a zsalugáterek mint esukott szempillák hunyorogtak ki a házak homlokai alól és a hajnali zajtalanságot csak itt-ott törte meg egy-egy gémes kut fájdalomcsikorgása, amikor bevetődött a harmattól nedvesedő növénypalánkkal szegélyezett utról a Fő-utára, amely a község szívébe visz. A katolikus templomtól nem messze, de már a román részben áll a csendőrpáncsnokság épülete, ahonnan a teljes sikerrel végződött nyomozás kiindult. A tágas udvarban akkoriban nagy volt a sürgősforgás. A letartóztatott gyanúsítottak hozzátartozói várták kihallgatásuk megkezdését, távolabb egy lőkötésben gyanús cigánytársaság tanácskozott lázasan, elől pedig néhány kisebb büncselekményben ludas foglyot sétáltattak a csendőrok.

A bemutatkozáson és az érkezősünk céljának ismertetésén átesve, rövidesen személyes megismerkedéssel is szerencséltek. Elővezették zárkájából Szakula Vászát. A konyha mellett lévő szűk kis helyiségből — melynek ablakában üres, de még maszatos dunsztos üvegek emlékeztettek a helyiség igazi rendeltetésére — kísérték ki a bandafőnököt. Hosszu és bő, kissé piszkos alsónadrágban volt. Felsőtestét bő ujjas ing takarta, csipőjén ezüstös díszítésekkel kivarrt övvel. Szurós fekete szeméit egy pillanatra rámeresztette Rusz Gábor csendőrmesterre, a szárcsai csendőrpáncsnokára, de hamarosan lesiklott pillantása róla és a földre szegezte tekintetét. A csendőrmester kérésére azután sorban elmondta a bűntetteit. Sokszor szünetet tartott, hogy átgondolja mondanivalóját, de rövidesen továbbfolytatta. Egykedvűen, megbánás nélkül peregték a szavak, szinte éreztették, hogy belőlük már csak a beszéd technikája furagott mondatokat, hogy tompa hangzásukból már kivesszék a szívet, az érzélem, amely ellágyítja, szomorúvá teszi, vagy élessé élesíti a beszéddel való közlést. Ezek a szavak furesán zsongtak, szinte sértően tompán, odaüfödték esetlenül a falakhoz és vergődve igyekeztek betölteni a sötétben homályos kis szobát. Egy veszni készülő lélek utolsó lobbanásai voltak.

Mikor a gyilkosnak felelnie kellett.

Azután a tárgyaláson láttuk viszont újra. 1921 december 19-ikét irtak akkor. A bünszöveget egyik tagja már nem volt az élők sorában.

Izgalmas napok következtek. Ér-

dekesnél érdekesebb tanuvalomások, lebilincselő véd- és vádbeszédek és 1922 január 4-ikén ítéletkiírdetés a beeskereki törvényszéken. Bunity Iván törvényszéki tanácselnök tanácsa ítélkezett Szakula Vászával felett. Csupán a farkasdinirablógyilkosságot ismerte be, a tanuk vallomásából, főleg azonban a tárgyi bizonyítékok és a csendőrségen és a vizsgálóbíróknál tett kijelentései folytán igazoltnak látta a bíróság a cukorgyári gyilkosságban való tevékenységét és ezért halálra ítélte. A határozatot látszólag közömbösen fogadta az elítelt, a fogházban azonban valahogy büntetése súlyosságának tudatára ébredt és szinte örvöngeni kezdett. Csak nagy nehezen lehetett megnyugtanni, hogy a halálos ítélet végrehajtása még messze van, két fórum döntése van még hátra és reménytel nyujthat a legfelsőbb kegyelem is.

Ennek ideje is elmúlt. A tábla és a semmitőszék helybenhagyta Brüll Gyula cukorgyári pénztáros gyilkosának büntetését, az igazságügyminisztérium nem találta méltónak kegyelemre s így az ügyiratok visszaérkeztek Beeskerekre, az ítélet végrehajtása végett. A szarajevói törvényszék ítéletvégrehajtóját már az elsőfoku határozat kihirdetésekor értesítették, hogy jöjjön Beeskerekre, ahol igénybe veszik szolgálatait.

Kihirdetik a halálos ítéletet.

A büntető perrendtartás értelmében a halálos ítéletet a kihirdetést követő huszonnégy órán belül végre kell hajtani. Egy másik rendelkezés azonban világosan kimondja, hogy ünnepet megelőző napon nem szabad a végrehajtásnak megtörténnie. Ilyenformán el kellett állni az eredeti tervtől, hogy a végső határozatot szombat délelőtt közlik s az ítéletkiírdetés idejét vasárnap délelőtt kilenc órára tűzték ki.

Az ítélet proklamálásának idejét csak a legutolsó nap állapították meg s azt szigorúan titokban tartották, így is azonban sok kíváncsi érdeklődő jelent meg a törvényszék első emeletén, hogy résztvehessen a kihirdetésben. A tanácselnök utasítására zárt tárgyaláson közölték az elítelttel, hogy az utolsó fórumon is helybenhagyták az elsőfoku ítéletet s így a közönség azon nem jelenhetett meg.

Röviddel kilenc óra után vonult be a törvényszék első emeletén lévő nagy tárgyalóterembe Bunity Ivó tanácselnökkel az élén a hármas tanács és a jegyző majd Maximovity vezető államügyész. A védők asztala üres maradt, mert a védőügyvéd, Boskovity Dusán dr. országgyűlési képviselő, aki jelenleg Beogradban tartózkodik, nem érkezett meg.

Jön az elítelt.

Néhány perccel később végigmorajlott a folyosón Szakula Vászá-

neve. Csakugyan a folyosó mélyén feltűnt egy egyenruhás fogházőr, mögötte a rabruhás elítelt és a menetet két fegyveres őr zárta be. Az érdeklődők sorfala mellett ment be Szakula a tárgyaló terembe. Pillantása végigsiklott a nézőin, majd ijedten lekapta sapkáját. A hirtelen mozdulat folytán nagyot eső-rögtek a súlyos vasbilincsek. A keletlen zajtól pillanatnyilag maga is megriadt, majd szorosabbra fogta a lábára erősített láncot és sietve eltűnt a teremben.

Milyen sápadt... — hangzik szinte egy emberként a megjegyzés körülöttünk. Szakulán alaposan meglátszik a fogház nyoma. Fehér areszine a tipikus rabszín, a fogház levegőjének bélyege.

Viselkedése különben nyugodt és egykedvű. Szakula Vászának nem sejtje, hogy ez volt az utolsó útja a törvényszéki terembe.

Pontosan tíz perccig tartott az ítéletkiírdetés aktusa, de ez a tíz perc úgy tejszett a folyosón várakozó érdeklődőknek, mintha órákra nyúlna el. Suttogva tárgyalták Szakula Vászának bűnügyeit, időnkint kihallgattak egy-egy beszélgető csoportból ez a szó, hogy „kivégezés”. A szó borzongva süvített végig a folyosón, dermedtően, mint a késő decemberi szél hidege.

A siralomházban

Ezután Milityev Pája törvényszéki gör. kel. lelkész az elítelttel együtt imádkozott és vigasztalta nehez sorsában. A lelkész távozása után a felügyelő megkérdezte Szakula Vászát, hogy kíván-e valamit? Az elítelt azt kérte, hogy hozassanak neki pálinkát.

Kérését természetesen teljesítették. Csöndesen iddoggalt azután. Tizenegy óra felé megjelent a fogházban dr. Dimitrijevity Milivoj kir. közjegyző, aki előtt a halálra ítélt végrendelkezett. Mindössze egy hold földje van neki, amelyet a fia örököl tőle, aki most lesz tizenhat esztendő.

Délben megebédelt. Ebéd után bort és cigarettát kért és iddoggálva, dohányozva ült a fogház központi folyosójának nagy ablakánál. Nagyon csöndesen viselkedett. Alig szólt egy szót is.

Lehet, hogy közben kinézett a sötétkék, napfényes égre, amelynek délutáni napját már nem fogja többé látni. Lehet, hogy eltűnődött a szálló fellegeken, amelyeknek széles rajzait sohasem figyelte meg a szabad mezőn. Lehet, hogy a sápadt areból kivilágító szem szemjansen itta be még egyszer ennek a szép, szomorú világnak minden bűbáját — amelyből ő jóformán semmitsem kapott, de azért mégis: — élet, élet! Talán nem is tudta, nem érezte, hogy mit keres, mit néz — csak az életosztón mozgatta az idegrendszerét.

Viszsa a fogházba.

Egyszerre megnyílik a tárgyalóterem ajtaja és kilép rajta a rab. Arca halotthalvány ugyan, de éppen olyan szenvtelen, hideg, mintha nem is most mondották volna ki fölötte az utolsó szót, amely után már csak „Istennél a kegyelem!”

Talán fásultság ez! Hiszen három év óta folyik az ügye és ez idő alatt hány-szor hallotta, hogy halálra ítélték. Hány-szor tette meg bilincsbe verve, szuronyos öröktől kísérvé az utat a fogház cellájától a tárgyaló teremig. Hány-szor hallott hideg, értetlen paragrafusokat citálni, védőügyvédek kért, ügyészt mennydörögni.

Az elmúlás megrettenő képe először vágott rémesen az agyába — akkor, amikor kimondották rá a halálos ítéletet. Amikor annakidején visszavezették a fogházba, tombolt, sirt, üvöltött, úgy hogy alig tudták lefogni és elesendesíteni. Azóta annyiszor hallotta a halált emlegetni, hogy bizonyára elfáradt, közömbös lett a fogalom iránt.

De az is lehet, hogy az életosztón még mindig adja neki a remény mákonyos gondolatait. Még mindig abban hisz, hogy kegyelmet kaphat.

A tárgyalóterem ajtaja becsukódik a kilépő rab mögött, aki ösztön-szerű mozdulattal fejére rántja nagy báránnyörögvegét. Aztán ismét hallani a folyosón végig a bilincs szomorú muzsikáját, a rab-örök szöges bakancsainak tompa kopogását és a szomorú menet megy vissza a fogházi cellába, amely immár siralomházzá lett.

Allítják a bitót.

Es lent ez alatt a fogház kis udvarán, amely a szomorú raboknak szolgál máskor sétateliül, amelyen körbe taposva átkozzák egy-egy bűnre csábító pillanat emlékét — a hóhér és a segédje állítják föl a bitót.

Négy órakor újra megjelent az elíteltnél Milityev Pája lelkész és egy óra hosszúra imádkozott vele és vigasztalta.

Ezután azt kérte Szakula Vászának, hogy adják be neki a falujából küldött tarisznya enivalót és bort. De nem igea evett, csak itta a kapott bort. Teljesen józan azonban.

Este öt óra után megjelent a fogházban Szakula Vászának hetven éves apja, két férfitestvére és két sógora. Az elíteltet a fogházból lekisérték az őrszobába, ahol hozzátartozóival csöndesen beszélgetett.

Fölöttébb nyugodtan viselkedett és csak néha-néha lett könnyes a szeme, amikor tizenhat éves fiáran búcsuzott el az apjától.

Az éjszakát nyugodtan töltötte Szakula Vászának. Bizott abban, hogy kegyelmet kérő sürgönyére kedvező választ fog kapni.

Az órák azonban teltek és a remény egyre fogyott. Éjfél után már nagyon elfogódott volt és rezignáltan jelentette ki, hogy most már nem hiszi, hogy kegyelmet kapjon.

Éjfél után lefeküdt és elaludt, de nagyon nyugtalan volt az álma. Minduntalan fölriadt és ivott, de nagyon keveset. Az egész éjj folyamán egy liter bort ivott meg.

Reggel a fogházgondnokot arra kérte, hogy holttestét adják ki hozzátartozóinak és szülőhelyén temessék el.

Az utolsó reggel.

Már 6 órakor a reggeli szürkületben nagy tömeg lepte el a törvényszék környékét. Kíváncsiak szaladtak ide-oda, akik még jegyet szereztek volna kapni a fogház kis udvarára, ahol a kivégzés végrehajtása meg fog történni. A fogház környékét a csendőrség és rendőrség tartotta megszállva, akik ellenőrizték, hogy csak olyanok léphessenek be a fogházba, akiknek jegyük van. A szomszéd dohánybevéltő hivatal kökerítésén azonban zsufoltan ültek egymás mellett az emberek mintegy páholyból nézve a történendőket.

Hosszu izgalmas várakozás. A kivégzés időpontját hét órára tűzték ki és hét óra már jóval elmúlt. A késésnek az volt az oka, hogy az elítelt arra kérte Maximovity ügyészt

tolják ki a kivégzés időpontját tíz órára. Az ügyész a kérést azonban nem teljesíthette, mert a törvény az ítélet végrehajtását a kihirdetéstől számított huszonnégy órában behlí írja elő.

Most azt kérte még, hogy engedjék meg, hogy apját és fiát még egyszer megcsókolhassa. Ezt természetesen megengedték. A bucsu után Militjev Paja gk. lelkes istentiszteletet tartott és meggyóntatta az elíteltet.

Az istentisztelet befejezése után utnak indult a szomorú menet. Szakula Vása mellett a pap haladt fekete plavialében, keresztel a kezében, jobbról-balról szuronyos fegyőrök kísérték a halálra ítéltet, akiknek az arca kékesfehér volt, szemei mélyen beesve, de egész viselkedése nyugodt, csöndes.

Az udvaron a bitófától balra a bíróság és a hatósági orvosok részére asztal volt elkészítve.

A két hóhér idegesen, cigarettázva járt föl-alá, várva a delikvens megjelenését.

Pont fél 8 órakor hallatszik a folyósóról a fegyőrök kemény lépése és egyszerre feltűnik az udvarra vezető ajtó keretében az elítelt. Arca a szabad világításban még rémesebben sápadt.

A törvényes formalitások.

A moraj abban a pillanatban megszakadt. Mielőtt kilépett az udvarra, még szippantott egyet cigarettájából, melynek füstje széles karikákban igyekezett ki a szabadba. Szakula Vása ünnepi ruhában indult a halálba. Testén díszes, arannyal kivert kocsok s ragyogó fekete bő ujjas alsónadrág, lábán fekete harisnya s vadonatúj bőrtopánka volt. Sztakity Zsárkó eszperes utolsó imát mondott és néhány szóval batorította az elíteltet. Szakula láthatólag közömbösen viselkedett, semmitmondóan tekintett végig a kíváncsi néptömegre, majd tekintete az udvarban felállított asztalra esett, amelyen kiterítve fekszik a halálos ítélet.

Bunity Ivo törvényszéki tanácselnök pontban hét óra huszónöt perccor felolvassa a becskerei törvényszék büntető tanácsának ítéletét, amelyet a tábla és a semmitűzők helybenhagyott. Végül felolvassa az igazságügyi minisztérium leiratát, melyben közli a kegyelmi kérvény elutasítását. A végző szó elhangzása után Maximovity Jovan vezetőügyész néhány szóval átadja az elíteltet Mauser Florián főhóhér-

mesternek és segédjének az ítélet végrehajtása végett.

Szakula Vása a bírósági határozatok ismertetése közben kissé meghajol és kutatva átnéz az összegyűlt nézőközönségen. Szeme megakad a csendőrökön, majd átsiklik a nézőkön — esalódva, mert rokonait, hozzátartozóit kereste, akik azonban nem jelenhettek meg az akasztásnál.

Végrehajtják az ítéletet.

A következő pillanatban megragadta a hóhér és segédje és az engedelmesen viselkedő halálraíteltet a néhány lépésnyi távolságban felállított vesztőhelyre kísérik. Egy egyszerű simára gyalult oszlop a bitófa, fején ujnyi vastag szöggel. Mögötte lépeső, előtte pedig egy kis számoly állott. Az elítelt ellenállás nélkül felállott a számolyra és fejét hátrahajtotta a bitófára.

Mielőtt még a nyakára erősítette Mauser mester a hurkot, körültekintette még egyszer a közönségen. Utolsó bucsut küldött az embereknek, a világnak.

Sine tatyae! Zbogom! — ezek voltak a bucsuszavai.

Mihajlovity Jován festőművész tárlata.

— A „Torontal” tudóstírójától. —

Becskerek, nov. 3.

November elsején nyílt meg a Vojvodina-szálló földszinti helyiségében egy fiatal beográdi festőművész, Mihajlovity Jován tárlata. Fiatal kora dacára nem ismeretlen ember. Már a beérkezettek közé kell sorolnunk, aki sok studium után jutott el a kifejlődés csúspontjára. Budapesten, Münchenben tanult, de ez nem jelent semmit. Csak a tehnikai készséget sajátította el. A lelke, kifejezési modora sajátos, egyéni és nem hatott rá lenyűgözőleg az iskolák modora.

Haladó, dolgozó, gondolkodó piktor, aki az új formák megértésére és főleg publikálására törekszik. Erre mutatnak prerafaclistikus modorban feldolgozott portréi, amelyek életét a primitívnek látszó kifejező mód, nemhogy nem tompítja, hanem valahogy transcedentálissá, átszellemültté teszi.

Ez különösen nagyszerűen jut kifejezésre tengerparti akt studiumában, ahol a hatalmas, érett, boldog, diadalmas életet hirdető női test valósággal visszazikráztatja a napfényt, a primitív megvázolt fekete zátonysorról.

Mihajlovity elsősorban a színek szeretője. Alig van képei közül egykettő, amely az ősz, a tél, tompa, melancholikus, ködös színeit vinné vászonra. Égő napsütést, ríktó árnyékokat szeret. A dél meleg, buja színpompáját, sötétkéek egét.

Mauser hóhér közben felsietett a lépcsőn, a nyakára erősítette a hurkot, melynek végét a bitófa tetején lévő szögre huzta fel. A következő pillanatban kiegyenesedett a test, a hóhérsegéd kirugta a számolyt és a lépcsőről lesiető Mauser mesterrel lefogta a testet. Erősen lehúzták a gyengén remegő testet. A kocsok széle néhányszor felhajtódott még, a szemére takart kendő idegesen lebbent egyet, a másodpercek óráknak tüntek fel, Mauser mester és segédje még mindig a halálraíteltet hidegülő testét fogta.

Sztaity Jovan dr., Magyar Károly dr., Iványi Mór dr. és Kovacsévy Dusan dr. orvosok három perc után a kivégzethez siettek és megállapították, hogy bekövetkezett a haláltusa. Hörgés remegette meg a kendőt, — ez volt az elítelt utolsó életmegnyilvánulása. Tizenkét és fél perc múlva az orvosok konstataáltak a halál beálltát.

A holttest fél óra hosszat maradt a bitófán. A fél óra elteltével levették a vesztőhelyről és két órán át a fogház udvarán hagyták. Fél tíz órakor kiadták a családnak, amely Uzdinra szállítja és ott temeteti el.

Nem sokat állított ki, de ezek közül a képek közül sok nagyon értékes munka. A tárlat november 10-ig marad nyitva.

HIREK

— november 3.

A Magyar-Párt helyi szervezete folyó hó 3-án, hétfőn este 6 órakor érkezőt tart a Kaszinó különteremben, melyre a tagok szíves megjelenését kéri a vezetőség.

Halálozás. Reszvéttel értesülünk, hogy Pálmay Istvánné életének 38 ik évében az éj folyamán elhunyt. A megboldogult uriaszony temetése 4-én délután 3 órakor lesz.

A becskerei Szerb Nögyelet jubileuma. A becskerei jótlakony szerb nögyelet november 9-ikén ünnepli meg fennállásának negyvenéves jubileumát. A nögyelet ez alkalommal nagyszabású ünnepséget fog rendezni a színházban, amelyen többek között a beográdi opera balettkarának két legkiválóbb művésze: Fortunató és Kirsanova asszony is fel fognak lépni. Az ünnepség részletes programját a napokban fogják közölni. A nagy sikerűnek ígérkező előadásra jegyeket már most lehet előjegyezni a nögyelet elnökségénél, dr. Kovacsévy Dusané uriaszonnánál.

Rekvium dr. Dukesz Józsefért. Néhai dr. Dukesz József fellüdvéért tartandó istentisztelet november 4-ikén reggel 9 órakor lesz a rom. kath. plébánia-templomban.

Salkovszky Berta meghalt. Budapestről közlik velünk a részvételtjes hirt, hogy Salkovszky Berta zongoratanitónő életének hatvanadik évében meghalt. Salkovszky Bertát Becskerek zeneművelő közönsége mind ismerte, mert hiszen a régebbi generációk kivétel nélkül az ő kezétől kerültek ki. Három éve hogy eltávozott Becskerekéről édes anyjával együtt, akinek ő volt egyedüli támasza. Budapestre ment, ahol elhelyezkedést nyert és ahol most rövid szenvedés után meghalt. Tragikus, hogy a szimpatikus, köztiszteltetben álló uriaszony 84 éves édesanyja most teljesen támasz és segítség nélkül maradt.

A földmives-párt népgyűlése. A földmives-párt becskerei szervezete vasárnap délelőtt népgyűlést tartott a Kralja Petra (Fő) téren, amelyen több szónok, közöttük Vuity Dimitrie országgyűlési képviselő kifejtette a párt programját, célkitűzéseit és ostromolta az agrárreform hibáit.

A Pillangó főhadnagy operette, amelyet az Izraelita Nögyelet műkedvelői hoznak színre, öt előadásra kerül bemutatásra, még pedig november 5-én szerdán, 6-án esütőfőlkön, 8-án szombaton, 9-én vasárnapon és 10-én hétfőn. Vasárnapon és 10-én hétfőn. Jegyek elővételben Kugler kelmefestő főutcai üzletében kaphatók.

Kinevezés. Galler Zvonimirt az alispán rendkívüli munkaerőnek nevezte ki Deliblátóra.

Felmentették Szrpszkitebej közösg vezetőjét. A belügyminisztérium felmentette tisztségétől Szrpszkitebej közösg elöljáróságát és képviselőtestületét. Ugyanezen rendeletével új elöljárókat és képviselőtestületi tagokat nevezett ki a felmentettek helyébe.

Az unoka elverte a nagyapját. Fülöp Andre földmives már hosszabb idő óta rossz viszonyban él hetvenegy esztendő nagyapjával, Fülöp Jevtával. Tegnap valamilyen esekélyesség felett újlag összeszólalkoztak s ez alkalommal a magáról megfélekedett unoka tettleg lépett fel nagyapjával szemben. A magával tehetetlen öreg ember az ütéseket következtében súlyos sérüléseket szenvedett. Az eljárás megindult.

Tolvajok az országuton. Bayer József begaszvetidjuradji gazdálkodó feljelentést tett a csendőráparancsnokságnál, hogy ismeretlen tettesek elloptak a begaszvetidjuradi—idvarnoki országut mentén állott motorbiciklijéről egy mágnest, aminek folytán háromezeröttszáz dináros kárt szenvedett. A tolvaj kézrekerítésére megindult a nyomozás.

* Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál, Veliki Becskerek. Telefon 329.

Schicht

Az eredeti Schicht-szappan

a „Szarvas” védjeggyel, a világ legjobb és használatban a legolcsóbb szappana.

Figyelem a Schicht névre és a „Szarvas” védjegyre.

Adomány. Dr. Dukesz Jzsef elhunyt alkalmából dr. Farkas Geiza 100 dinárt adományozott a róm. kath. árvaháznak.

K. I. 50 dinárt adományozott az „Orient” utján a róm. kath. árvaháznak.

Dr. Jagoda Gyula orvos, rendelését néhai Steiner dr. rendelőjében, Szvetosavszka u. 14. szám a. megkezdte. Rendel 9—11-ig, 2—4-ig. Telefonszám 183.

Eladó villamosági üzlet. Bácska egyik legforgalmasabb városában egy tíz év óta fennálló, virágzó mechanikai és villamosági üzlet, komplett berendezéssel és árukészlettel, elköltözés miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Vajdasági Méhészeti Lapok. Minden hónapban gazdag tartalommal s a méhészekre rendkívül fontos ismeretterjesztő cikkekkal jelenik meg a Vajdaság egyetlen méhészeti szaklapja. Minden méhészre fontos ez a szaklap s azért a legmelegebben ajánljuk a méhészettel foglalkozók figyelmébe. A szép kiállítású folyóirat ára füzetenként 6 dinár s megrendelhető, valamint állandóan kapható az „Orient” főntcai üzletében.

Interjú Bali Mihály kollegájával.

Mauser Flórián nyilatkozik mesterségéről.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beckerek, nov. 3.

A Karadrigyev (Kis) hidon találkoztunk a hóhérral, Mauser Flórián urral, vagy ahogy hivatalosan nevezik, bírósági ítéletek végrehajtójával. Hogy az első pillanatra felismertük, abban nem rejtőzött semmi ördögösség, mert korábban láttuk már a törvényszéki fogházban, nagyarányú elfoglaltságára való tekintettel ekkor el kellett állanunk az intervjútól. Tartottuk ellenben szerencsénknek, hogy az utcán találkoztunk vele s így a hid és a Solyom vendéglő közötti utat együttesben tehetjük meg és nyilatkozatát kérhettük ki arról, ami az olvasót leginkább érdekli — foglalkozásáról.

Pardon mein Herr! — sind Sie... eddig mondtuk csak, mert Mauser ur. riadtan ránkordult, de hallgatólagosan türtte, hogy a baloldárra bosztonozunk és csatlakozunk hozzá. Amikor foglalkozásunkat bemondjuk, láthatólag felháborodik és olyan mozdulatot tesz, mely eleve eredményteleneknek tüntet fel minden kapacitálást, hogy nyilatkozzon. Sejtettük, hogy a szuboticaiak sérthették meg Mauser urat és igyekeztünk tőlünk telhetően elitálni a szuboticaei újságírókat, amiért „szemtelenül” olyanokat is mertek állítani, amiket a hóhérmester saját bevallása szerint nem is mondott.

Hosszas erősgetésünkre, hogy a legnagyobb hűséggel adjuk vissza minden kijelentését, végül is megoldódik a nyelve és hajlandónak mutatkozik kérdéseinkre válaszolni.

Mielőbb azonban áttérnénk a recitálásra, vele szembeni kötelessé-

günk megnyugtanni a közönséget, hogy egyáltalában nem félelmetes a külseje. Bárdokat és köteleket nem hord magánál és nem jár vérszintű mellényben. Ellenkezőleg, kifogástalan iparos külseje van. Barna öltöny, fekete cipő, a hosszú utazástól kissé gyűrött ünneplő-ing, színes gallér és hosszú simmi nyakkendőből áll a ruházata.

Alois Seifried urtól vettem át az ítéletvégrehajtói tisztséget — kezdte nyilatkozatát — aki néhány évvel ezelőtt nyugalmába vonult. Négy év óta folytatom mesterségemet, mely idő alatt hét esetem volt. Holnap lesz a nyolcadik. Simán megy minden és hamar — hévvel beszél foglalkozásáról, szinte meg akar főzni bennünket, de nem hagyjuk magunkat, mást kérdezzünk.

Segédem is van. Aber wart's nur, wie heisst er... Zum Teufel jetzt fällt's mir nicht ein. Er hat so einen komischen Nachmen.

E csekélység felett, amit tiszteletteljesen elnéztünk a főhóhérral, hamarosan átsiklottunk.

A drágaság miatt sokat panaszkodik. Kicsi a fizetés, kevés a napij — mondja — és közbea leverten érdeklődik, van-e még sok kérdezői valónk. Direkte egy nyilatkozik, mint egy politikus. Ezt meg is mondtuk neki, aminek látszólag megörült.

Családom van-e — Feleségem csupán, gyermekeim nincsenek. A segédem azonban többszörös családapa.

Megkérdezzük még, hogy ismeri-e a Bali Mihályt, a magyarországi hóhért.

Bali kollégát? — csak hírből, csak hírből — ismétli — személyesen nem.

Végül megkockáztatjuk a kérdést, hogy nem-e hat nyomasztólag egy-egy végrehajtás a kedélyállapotára.

Mauser ur kényeztetéssel válaszolt. Az első eset kellemetlen benyomást keltett, a többi... Különben is a háboruban mennyi erőszakos halál volt, ma már nem olyan nagy eset az ilyesmi.

Az ítélet végrehajtónak most hirtelen eszébe jutott, hogy még nem reggelizett és sietve megkérdezte, hol lehet jól és olesón étkezni. Egy főtéri helyiséget ajánlottam. Fél óra mulva távolról élveztem, hogy a félelmetesen hangzó hóhér név tulajdonosa mily farkasétvágygal fogyasztja a borjupörköltet.

Sport

Szlávija—Schwäbische 3:2 (2:1).

Bajnoki. Bíró: Moity.

Zseljeznicsár—Obility 2:1 (0:1).

Bajnoki. Bíró: Tillinger.

Kadima—Borac 2:1 (0:1). Baj-

noki. Bíró: Podgradski. 30 perccel előbb lefújja a beállott sötétség miatt a mérkőzést.

Benzin és petróleum olcsóbb lett!

Autó-benzin és fehér petróleum legolcsóbban

kapható a Vacuum Oil Co D. D. velikibecskereki raktáránál

Özv. Guttman Jakabné és Fiainál V. Beckereken.

Budapest—Zágreb. Óriási érdeklődés előzi meg a két város közötti mérkőzést, amelyet 3:1 arányban (2:0) Budapest nyert meg. A zágrebi csapat megfelelt a várakozásnak, mert nagyon jó együttest alkotott.

Törökvs—BTC 3:1 (1:0).

FTC—UTE 1:1 (1:0). Eldöntetlen.

MTK—III. ker. 2:1.

NSC—BEAC 6:2 (5:1).

Vasas—Zugló 3:0 (0:0).

KAC—VAC 1:1. Eldöntetlen.

Izvrš. broj 763/924.

2193

Dražbeni oglas.

Potpisani sudski izvršitelj u smislu §. 102. zak. čl. LX. iz 1881. god. objavljuje, da će se na javnoj dražbi usled odluke kr. okružnog suda u Vel. Kikindi broj G 730/3/924. god. u korist ovrhovoditelja beogradske firme Agrarna i Industrijska Banka D. D. iz Beograda protiv Nikole M. Heler iz Vel. Beckereka prodati sledeće pokretnine u ovršnom zapisniku pod stavkom broj 8.10—15, 26, 27, 40—46, 50—62: muški djepni sat, 1 lanac, pristenji, odela, belo rublje, cipele i pokućstvo i t. d., koje su zaplenjene putem obavljene namirne ovrhe za svotu od 100.000 Din i p. p. dana 2. septembra 1924. g. a procenjene su sa 11.286 Din. Na osnovu odluke kr. sreskog suda u Velikom Beckereku broj Gn. 4646/2/924. god., ističe se za izvršenje ove dražbe

rok na dan 17. oktobra 1924. god. u 9 časova pre podne u Velikom Beckereku u kući ovršenika za dužnu glavnicu od 100.000 Din i p. p. te se pozivaju svi oni, koji su gorenavedene pokretnine voljni kupiti, da pristupe dražbi. Napominje se, da će se spomenuta pokretnina prodati u smislu §§ 107 i 108. zak. čl. LX. iz 1881. god. uz plaćanje u gotovo onima, koji najvišu cenu ponude, a u slučaju nužde i ispod procene.

Dražba je odredjena u smislu 1. tač. 20. § XLI. zak. čl. od 1908. god. u korist sviju onih ovrhovoditelja, uzaptitelja i predzaptitelja, čija uzapćenja su već izvršena, ili čije je izvršenje ovrhe već pravomoćno do datiranja ovog dražbenog oglasa 35., 89. §§. LX. zak. čl. 1881. god. Veliki Beckerek, 11. oktobra 1924. god.

Kiš, sudski izvršitelj.

Elsőrendű szlovén és beremendi

MESZET,

legjobb minőségű száraz retortafaszenet, beőcni portlandcementet szállít

Révai Adolf, Subotica.

Telefon 551. 2009

Egy házhely

85 m² területű, 2192

kis házzal eladó.

Bővebbet Nikl János, Knityani nova (Batthyány) u. 1.

Gyári áruk!
Nincs konkurensünk!

Ezer pár lakcipő

spanglival vagy anélkül, 369— dinár volt, most 299— dinár. Barsonyipők csak 149— dinár. Meleg félcipők. Komótipők... különféle árban.

Cipőjavítást, talpalást gyorsan és pontosan eszközözzünk!

Tekintse meg kirakatunkat és árait!

Békai vételei

Bőségves választék
Kalocsnik. Hócipők.

Gyári áruk!
Nincs konkurensünk!

Kiadja Pleitz Fer. Pál.